

Az évindításról

Szmt-elnökségi ülés

A Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsának elnöksége megtárgyalta az évindítás szakszervezeti tapasztalatait. Többek közt megállapította, hogy törekvéseik nem eredményeztek érzékelhető pozitív változást a tagság helyzetén, sőt, a dolgozók kiszolgáltatottsága nőtt, alkupoziójuk épp a munkanélküliség megjelenésével számottevően romlott. Ez a tisztségviselők helyzetét is érinti, így sürgető

védettségük helyreállítása. Sajátos helyzet, hogy közben a tagság mind konkretabb és hatékonyabb érdekvédelmet követel, ennek nincsenek meg a feltételei. A testület úgy döntött, hogy létrehozza az szbittkárók klubját, amely hozzájárul majd a különböző kérdések megvitatásához, a közös álláspontok kialakításához, a cselekvés koordinálásához a helyi és országos ügyekben egyaránt.

Szegedi diák sikere

Az Interparlamentáris Unió centenáriuma 1988-ban meghirdetett nemzetközi gyermek-képzőművészeti pályázat és kiállítás eredményhirdetését március 11-én Budapesten, a Műcsarnokban tartották. (A kiállítás március 26-ig tekinthető meg.) A pályázatra 33 országból 7118 gyermekalkotás érkezett. A zsűri által kiválasztott és díjazott művek között a 7. osztályos Ördög Réka (JGYTF II. sz. gyakorlója) kerámiaja is szerepelt, aki Varga Imre szobrászművészről korosztálydíjat vehetett át. A szegedi diáklány tanára Maróti Antalné.

Végveszélyben

A hazai oktatásügy helyzetével kapcsolatban ma már bátran megközhatható bármilyen negatív tartalmú kijelentés, hisz végveszélybe sodródott a nevelés, a képzés, valamint maga a pedagógustársadalom is. Alkár országos adatokat hasonlítunk össze, akár helyi összefüggéseket tárunk föl, kiderül: nincs helye a sunyi megszépítésnek.

A magyar törvényhozás elfogadta az 1989-es költségvetést. Ebből kiderül, hogy a művelődési tárca a közösből 13,6 milliárd forintot kap, míg a honvédelmi és belügyminisztériumi kiadások mindösszesen — a munkásörsg költségei nélkül — 66 milliárdra rúgnak. Vegyünk egy másik összehasonlítást: Csongrád megye a felét sem kapja annak költségvetési támogatásaként, mint ami Borsodnak jut, azaz a 3,9 milliárdra 8,5 milliárd forint a válasz. Tudjuk, számtalan érv szól amellett, hogy a súlyos gazdasági és szociális gondokkal küszködő északi megye kiemelt javadalmazást kapjon a központi elosztástól. De azzal már nehéz egyetérteni, hogy a költségvetésben még az idén is szerepel egy, 7,3 milliárd forintos tétel a „központilag kezelt feladatokra”, melyekről pontosan annyit tudhat — illetve sejtethet — az olvasó, mint a törvényről szavazó képviselő. Tehát amíg a megyékben általában 4-6 milliárdok fölprózásán kell szorongató felelősséggel dönteni, addig „oda-fönt” elszámolatlanul elkölthetnek valamire több mint hétmilliárdot.

Ha az országos adatokhoz hozzáillesztjük a helyi tényeket, akkor lesz igazán elkeserítő a kép. Tudjuk, hogy a szellemi centrumok, a felsőoktatást képező intézmények már másfél évtizede belefogtak a szüntelen panaszba, ám sem sirásuk, sem pedig igencsak indokoltnak tűnő jajveszékeltük nem hallatszott el a magasságos döntéshozókig. Tavaly után — hála a diáklázadásoknak — végre jelentős mértékben emelték a felsőoktatásra fordítható költségeket. (Megjegyzendő: a Magyar Tudományos Akadémia fölmérése szerint, egy befektetett magyar forintból hetet fial a honi kutatás, azaz, még ilyen körülmények között is a legnyereségesebb termelőágazatunk a tudás.)

Szóval, több pénz jutott, ám azt már ez év első negyede után tudni lehet, hogy ez a többlet még arra sem elegendő, hogy az új árakat kövessék, a költségeket fedezzék, és a legjelentősebb hiányokat pótlják.

Megnézhetjük a középiskolákat is! Az iskolai költségvetésekben ma már több a bér, mint az anyagi jellegű dolgokra fordítható összeg. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a pedagógusok tisztességes jövedelmet kapnak, hanem azt, hogy már a tanszerekre sincs pénz. Szakemberek véleménye szerint a gimnáziumokban a bérek és egyéb költségek aránya 1:2-höz lenne reális, a nagyobb eszközigényű szakközépiskolákban és szakmunkásképzőkben pedig 1:3-hoz. Ehhez képest például a Rózsa Ferenc Szakközépiskolában

az évi 17 milliós költségvetésből 9 millió forint a bér. A pedagógusok bruttó alapbéré átlagosan 8 ezer 600 forint, a szakoktatóké pedig 8 ezer 300 forint.

Maradva ennél az iskolánál: a megnövekedett oktatási feladatokat csak úgy tudják ellátni, hogy állandó életveszélyben tartanak foglalkozásokat az Ady kollégium régi szárnyában.

— A tanár nem mer megállni a földem közepe alatt — mondta *Korányi Mátyás* igazgató, ottjártamkor.

Más csoportoknak a régi építkezésből megmaradt felvonulási épületben adnak órákat. A fűtést jellemzi, hogy telente vagy fáznak a nyitott ablaknál, vagy pedig fulladoznak a széngázban. A Rózsa-ban több olyan szakmát oktatnak, amelyeknek tárgya és eszköze az autó. A régi gépjárműveken nem tudnak gyakorolni a gyerekek, mert azok már maguktól szétesnek. Tanácsi engedéllyel autójavító szolgáltatást vezettek be, hogy igazi, élő járműveket lássanak, ám sem a kocsikat, sem az alkatrészeket nem tudják tárolni — még közép-európai szinten sem.

Mindenki számára ismeretes, hogy a Rózsa kézilabdázói — *Ludányi Márton* testnevelő tanár szorgalmának és szaktudásának köszönhetően — az ország legjobbjai közé tartoznak. Válogatottak és első osztályú játékosok egész sora mentelt ki az iskola tornaterméből... de mit is beszélnek? A tornatermeként használt egykori kápolnában — a katolikus tanítóképző tulajdona volt — a két szagotott vonal összeér. (A sportban járatanok számára elmondom, hogy az alapvonal középpontjától kimért 9 méteres körvnek az oldalvonalak által határolt szakszáról van szó.)

Nem érdemes folytatni. Egy személyes élményemert azért a mondandóm végére biggyesztek, okulásul, elgondolkodtatás végett. Jó cimborám az egyik általános iskolában tevékenykedik. Mint oly sok helyen, náluk is gyakran kell helyettesíteni, mert magas az óraszám, sok a családi gondokkal is terhelt kollegina, és kevés a pedagógus. Helyettesítéskor az én túlfizetett tanár uram — tíz év után hat és fél, bruttó — „lassítottájkot” tart, mondván: nem akarja elrontani azt, amit mások, a szaktárgyban járatosabbak nálánál magasabb szinten tudnak művelni. Ezért olvasásra és csendre szólítja föl a diákságot.

Ahogy mondanj szokás: az vesse rá az első követ, aki negyvenforintos órabérért elvégezze magas intellektust igénylő, felelősségteljes munkát. Mert miért is felel a pedagógus? Nem kevesebért, mint a jövő Magyarországaért. Az ő feladata, hogy gyermekeink okosak, udvariasak, rendszeretők, tiszták, segítőkészek, edzetek legyenek. Tehát jóformán mindenért a pedagógus felel. Óránként három liter tejért, másfél liter benzinért és másodosztályon egy üveg sörért.

Úgy, ahogy mondom: másodosztályon...

Diuztus Imre

Francia zene a színházban

Dicséretes törekvés

Francia menüt kínált a Filharmónia a hétfő esti koncerten. Dicséretes törekvés, hisz mindenkinek jó, hogy öreg kontinensünk értékei minél egyenletesebb leosztásban kerüljenek terítékre, ám ugyanakkor arra is figyelmeztet, hogy kétszültségünk foka, a rendelkezésre álló fűszerkínálat nem mindig elegendő a teljes megidézéshez. Leginkább a nyitósám, a *Brazil táncok* sorozata látta kárát ennek a hiánygazdálkodásnak, mert bár *Darius Milhaud* műve nem dáriuszi kincsek foglalatja, mégis többet sejtet annál, ami most elhangzott. Jöszerevel csak a kamaraszertű, szolisztákat (oboa, kürt, szőlőhegedű, pikkoló) foglalkoztató részek töltötték be hivatásukat, a tuttiuk nehezségek, ritmikailag elmosdottak voltak, s bár *Milhaud* kezén a brazil import némi melankóliával és fanyarsággal európaizálódott, az eredeti zamatnak mégis a helyén kéne lennie. Az sem mellékes, hogy a mesterünk által előszeretettel használt politonalitás (több hangnem egyidejű jelenléte) abszolút tiszta hangolást követel, különben a hallgatóságot gyanakvással teli, kínos zavarba ejti.

A hangverseny sorsa a *Bizet*-szimfónia második tételében dőlt el, amikor a világszép oboaszólo olyan érzékeny bensőséggel szólalt meg, hogy társul emelte a környéken fel-feltűnő egyéb fúvósszólamokat is, és a rákövetkező hegedűmelódia már méltó folytatás volt melegség, fény és rendkívüli dalolóerő tekintetében egyaránt.

Ilyenkor megváltozik a koncert légköre, most már szolidarítás vagyunk zenészeinkkel, visszamenőleges hatállyal elmézzük, hogy az első tétel még nem mindig volt elég lazán ritmikus, a scherzo és kivált a finálé bosszorkányosan pergő vonósállásainak egyenetlenségeit pedig az egész megvalósítás artisztikumától jókedvre hangoltan érezzük jelentéktelennek. Igen, mert például a második tétel fugatójának komolykódó huncut-sága látva-hallva osztatlan öröm színpadnak, nézőtérnek egyaránt. Most fedeztük fel a karmestert, *Gunde Pétert*, aki takarékosan, csiszolt kar- és csuklómozgással irányítja együtttest, és a 17 éves Bizet művét illő tisztelettel és kellő fantáziával vezényli.

Aztán találkoztunk egy jelentéktelen művel és egy jelentős előadó személyiséggel. *André Jolivet* fuvola-versenyénél temetett különben is a gall tájakon, bizony szívesebben hallottuk volna *Matuz Istvánt* — mondjuk egy *Ibert*-darab szolisztájaként. Persze *Matuzsal* találkozni mindig élmény — ő uralkodik a pódiumon, hangszere a végsőkig humanizálódik, a test kiegészítője és a lélek szolgája. *Goethe* (éppen aktuális, a Búvészinasból kiemelt) szavaival: „Szellemtessel nem citalhat itt dologra senki más, csupán a mester!” *Matuz* mester mindent megtett az

úgy érdekében, dallamai beszéltek, gesztusai láttatóak, indulatai ellenállhatatlanok voltak. Mielőbb és gyakran szeretnénk hallani gazdag repertoárjának egyéb darabjaival.

Az est fénypontja kétségkívül a *Búvészinas* — *Paul Dukas* zenekari scherzója volt, zenekar és karmester részéről egyaránt kiértelt, megvalósult interpretáció. Itt már feleslegessé vált a zenekarral szemben elnézőre hangolt, jóindulatú szurkoló nézőpontja, mert minden a helyére került: az építkezés arányos volt, a megszólalások viszonya kiegyensúlyozott, a felidézett hangulat goethei és franciás egyszerre, a kontrafagott rotytanásai pontosan illeszkedtek a groteszk vonulatba, a mesés-valós fenyegetés crescendója mértékre ki volt munkálva, a kezdés-befejezés csendje ellenkező előjellel idézett hites atmoszférát.

Elgondolkodtató: iv egy hangversenyen belül — a próbálkozástól a virtuozitásig...

Meszlényi László

Az 1988/89. tanévi országos középiskolai tanulmányi verseny 2. fordulójába Csongrád megyéből 130 tanuló jutott, közülük 108 szegedi diák.

BIOLÓGIA: Szabó Előd, Szabó Sarolta, Márki-Zay János, Nagymihály Attila, Domoki Ferenc, Szántó Krisztof, Fábos Györgyi, Bábinszki Agota, Török Attila, Pál Margit, Vojnár Timea, Fikler Ferenc, Cziniel Mónika, Kovács Adrienne, Tóth Anita, Keszeli Sándor, Szabó Zsolt, Kispéter Erika, Szolnoky Jenő, Sárkány Adrienn, Veszely Csaba, Joó Csaba, Zoltai Gergely, Kios Csaba, Csóti Timea, Farkas Eszter, Szabó Endre, Tivadar Anette, Kiss Judit, Simon Judit, Abraham Edit, Tömörkényi Adrienn, Baár Edina, Tóth Csaba Zsolt, Markó Zoltán, Gergényi Szabolcs, Barna Gyula, Kiss Orsolya, Bertényi Andrea, Pataki Zsuzsanna, Tóth István, Nagy Miklós, Belezs István, Sággy Levente, Kovács Krisztina, Kovács Anikó, Marsovszky Emőke, Varga Edina, Paprika Dóra, Balogh Elemér, Maráz Anikó, Galló Melitta, Skribek Levente, Veres Anna, Török Tibor, Csursó Marianna, Békési Anna, Rónai Barnabás, Radnóti Miklós Gimnázium; Szabó Zoltán, Olasz Edit, Szabó Er-

Tanulmányi versenyek

zsébet, Kispéter Andrea, Nagy Tamás, Szili Barnabás, Müller Zsófia, Gárdián Gabriella, Román Rita, a JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium tanulói.

MATEMATIKA II. kategória: Abraham Erika, Bordás Ferenc, Fejes Tibor, Fodor István, Fülöp Judit, Gulácsy Antal, Halász Attila, Jankó Imre, Kiss Kornél, Kónya Zoltán, Kupihár Zoltán, Lancsa Hajnalka, Nagy Dániel, Szabó Norbert, Szalma Sándor, Szenté László, Szilassi Zoltán, Tóth István, Török Akos, Török Benita, Török Zoltán a Radnóti Miklós Gimnázium, Kardos Péter a Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium, Nikolényi István a Tömörkény István Gimnázium tanulói.

MATEMATIKA III. kategória: Nagy Gábor (Ságvári).

MATEMATIKA IV. kategória: Balogh József, Boda Zoltán, Csirik János, Kocsor András, Matievics Vera, Tokodi Tamás (Ságvári).

FÖLDRAJZ: Fodor Emese (Tömörkény), Láng Imre (Radnóti).

TÖRTÉNELEM: Magyar Zsolt (Ságvári).

FIZIKA II—III. kategória: Bordás Ferenc, Szilassi Zoltán, Bartsch Tamás (Radnóti), Tokodi Tamás, Csivik János (Ságvári).

MATEMATIKA I. kategória: Harcsa Pintér Sándor (Déri), Hódi Lajos (Vedres), Zöllei Katalin (Közgazdasági).

Ezenkívül a Ságvári Gimnázium tanulói közül a következők jutottak a középdöntőbe:

Francia nyelvből: Hévizi Árpád, Penke Zsuzsanna, Kasza Ildikó, Papp Zalán, Szörényi Judit; olasz nyelvből: Kosa László, Nagyistók Katalin, Szuromi Ágnes; angol nyelvből: Almási Attila, Hegedűs Ágnes, Fejes Tímea; német nyelvből: Varga Zoltán és Török Beáta.

Közeledik az Irinyi János országos kémiaverseny döntője, amelyet május elején Győrben rendeznek meg. A megyében megtartott első forduló után szép számmal jutottak be szegedi tanulók a második fordulóra, amelyet Szentesen rendeznek, a Horváth Mihály Gimnáziumban. Azok a tanulók, akik a legjobb pontszámokat érik el, képviselik majd megyénket a győri országos döntőben.

ben. Az esélyesek — a pontszámok sorrendjében — a következők:

Első (I. a.) kategória: Bihari Zoltán (Radnóti), Szabó Imre (Ságvári), Dezső Gergely, Juhász László, Krajcsovicz Zoltán, Grich Nikolett, Kelemen Z. Gergely, Krajcsovicz László, Kis János (Radnóti), Dabis Edit, Tihanyi Pál (Ságvári).

Második (I. b.) kategória: Kukovecz Ákos, Bodnár Éva, Marton Gábor, Kókai Emese, Kunstár Andrea, Szendrői András (Radnóti).

Harmadik kategória: Fehér Zsolt (Körösi), András Ibolya (Textilipari), Csizmadia Zoltán (Körösi).

Negyedik (II. a.) kategória: Oláh Ibolya (Radnóti), Barta Károly (Ságvári), Kovács Katalin (Radnóti), Mogyorósi Károly, Hatvani Nóra (Ságvári), Fidrich László (Radnóti), Nagypál Éva (Ságvári), Maróti Miklós, Dékány László (Radnóti), Párdutz Árpád (Ságvári), Dömötör György, Csikos Csaba (Radnóti), Szin Róbert (Ságvári).

Ötödik (II. b.) kategória: Kapolyi József, Domokos László, Jakusch Tamás, Martinek Tamás, Babka Anita, István Boglárka, Szilasi Norbert (Radnóti).

Drogmentes élet

Budapestben lesz a „Drogmentes élet” elnevezésű nemzetközi alapítvány — az International Drug Free Life Foundation — központi irodája, amely ellátja majd az alapítvánnyal kapcsolatos operatív teendőket. Erről döntött a napokban a svájci Lausanne-ban tartott ülésén a Nemzetközi Alkohol- és Kábítószer-ellenes Tanács (ICAA) igazgatótanácsa, s egyúttal négytagú intézőbizottságot is létrehozott az alapítvány működésének előkészítésére.

Lóska Szilárd, az Országos Egészségvédelmi Tanács titkárságának vezetője, az intézőbizottság tagja az MTI munkatársának elmondotta: az alkoholizmus, a kábítószer-fogyasztás, az AIDS, a dohányzás, valamint a dopping ellen felépítené a szándékozó nyitott alapítványt magyar kezdeményezésre hozta létre a tanács. Az immár 91 ország 570 tagszervezetét tömörí-

tő nemzetközi szervezet a tagok bevált módszereinek széles körű hasznosításával kívánja gátolni a világméretű jelenségek terjedését.

Az ülésen egyébként több más téma kapcsán is elhangzott Magyarországról. Kanada például felmérést készített a nemzetközi szervezet tevékenységéről, s ennek alapján az utóbbi évek legsikeresebb rendezvényének az 1986-ban, Budapesten tartott szakmai konferenciát ítélte. Szó volt továbbá arról is, melyik ország adjon otthont 1992-ben az ICAA következő, 36. kongresszusának. A legutóbbi időkig öt jelölt — az Amerikai Egyesült Államok, Anglia, Brazília, Jordánia és Magyarország — vetélkedett a rendezés jogáért; ma már csak Brazília és hazánk van versenyben. Az igazgatótanács júniusi, párizsi szakmai konferenciáján dönt majd a kongresszus végleges helyszínéről. (MTI)